خراسان روزنامه صبح ایران
سه شنبه ۲۳ دی ۱۳۹۳ . ۲۱ ربیع الاول ۱۴۳۶ . شماره ۱۸۸۱۱

علی اکبر دهخدا
(۱۳۳۴-۱۲۵۷ ه.ش)

لغت شناس، سیاستمدار، ادیب و شاعر مشهور معاصر که در تهران متولد شد. او بنیانگذار مؤسسه لغت نامه بود. دهخدا از نخستین فارغ التحصیلان مدرسه علوم سیاسی بود و مدتی در وزارت خارجه خدمت کرد. او از سال ۱۳۱۳ تا ۱۳۲۰ ه.ش، ریاست دانشکده حقوق و علوم سیاسی را بر عهده داشت و با همکاری مرحوم دکتر محمد معین و علامه سید جعفر شهیدی کار تدوین اثر سترگ لغت نامه را آغاز کرد.

پاورقی

●●●

فراز و فرود حزب توده (قسمت هجدهم)

طرح شوروی برای تأسیس حزب توده

با اشغال ایران در شهریور ماه سال ۱۳۲۰ و حضور نیروهای نظامی شوروی در بخش هایی از کشور، کمونیست ها دوباره فعال شدند. با این که به دلیل حضور نظامی روس ها، شرایط، از هر جهت، برای تأسیس حزب کمونیست ایران فراهم شده بود، اما ظاهراً روس ها تمایلی به ادامه روند گذشته نداشتند. شهرت کمونیست ها به ضدیت با مذهب و قانونِ سال ۱۳۱۰ (هـ.ش)، که فعالیت های آن ها را شدیداً محدود می کرد و می توانست از سوی رقبای سیاسی شوروی، مستمسک ضربه زدن به تشکیلات کمونیستی جدید قرار بگیرد، باعث شده بود روس ها رویه ای محتاطانه را در پیش بگیرند.

■ نقش رضا روستا

«احسان طبری» در خاطراتش می نویسد: «معلوم شد که کمینترن به کسانی که مورد اعتمادش بودند و از آن جمله [رضا] روستا، خبر داده بود که حزب جدید، حزب کمونیست نخواهد بود... موافق این توصیه، کمونیست ها و «عناصر ملی» باید مشترکاً حزب وسیعی به وجود آورند و برنامه اصلاحات اجتماعی را، به طوری که خرده بورژوازی و سرمایه داری ملی را نَرماند، مطرح نمایند.» با این حال، «طبری» به اصل ماجرای اخذ مجوز برای تأسیس حزب توده اشاره نمی کند.

این رویکرد در خاطرات «نورالدین کیانوری» نیز وجود دارد. واقعیت این است که تا چند ماه پس از شهریور ۱۳۲۰، بسیاری از کمونیست های قدیمی هنوز در زندان به سر می بردند. انور خامه ای در خاطراتش می نویسد: «در آن زمان کمینترن به فرمان استالین منحل شده بود و به فرض این که منحل نشده بود دسترسی به آن امکان نداشت. پس چاره ای نبود جز اینکه از مقامات شوروی اجازه بگیرند.

بدین سان اسکندری و نوشین به سفارت شوروی می روند و سوابق کمونیستی خود را در فرانسه و ایران ارائه می دهند و تقاضا می کنند اجازه تأسیس حزب کمونیست به آن ها داده شود؛ اما بر خلاف انتظار با تقاضای آن ها مخالفت می شود و آن ها را از این کار منع می کنند. در این میان، رضا روستا از تبعیدگاه خود در ساوه وارد تهران می شود و هنگامی که جریان را از اسکندری می شنود، می گوید: کاری نداشته باشید، من اجازه تأسیس حزب را می گیرم. در نتیجه تماس روستا سرانجام مقامات شوروی ضمن منع تشکیل حزب کمونیست، اجازه تأسیس حزب توده را می دهند.»

به مناسبت هفتمین سالروز درگذشت استاد برجسته تاریخ اسلام

تاریخ نگاری به سبک علامه شهیدی

جواد نوائیان رودسری
j.navaeian@khorasannews.com

صبح روز یکشنبه، ۲۳ دی ماه سال ۱۳۸۶، اندیشمندی به دیار باقی شتافت که سراسر عُمرِ پُرثَمَر خود را وقف خدمت به فرهنگ این مرز و بوم کرده بود. علامه دکتر سید جعفر شهیدی، اندیشمند، ادیب، مورخ و نویسنده شهیر معاصر، در سال ۱۲۹۷ (هـ.ش) در شهر بروجرد متولد شد. اَو در محضر علمای بنام قم و نجف، مانند آیات عظام بروجردی و خویی، علوم حوزوی را فرا گرفت و به درجه اجتهاد رسید. علامه پس از طی کردن مدارج حوزوی وارد دانشگاه شد و در سال ۱۳۴۰ (هـ.ش) مدرک دکترای خود را در رشته زبان و ادبیات فارسی دریافت کرد. او چند سال قبل از ورود به دانشگاه، با استاد علی اکبر دهخدا آشنا شده بود و همین آشنایی، زمینه پیوندی عمیق را میان این دو شخصیت ماندگار تاریخ معاصر ایران فراهم کرد. مرحوم دهخدا درباره علامه شهیدی گفته بود: «او اگر نه در نوع خود بی نظیر، ولی کم نظیر است.» بعدها همکاری علامه با مرحوم دهخدا و زنده یاد دکتر محمد معین ادامه یافت و پس از درگذشت آن دو، مدیریت مؤسسه لغت نامه به علامه شهیدی واگذار شد. او طی دوران فعالیت علمی خود ده ها اثر گرانبها در قالب مقاله، تصحیح و ترجمه، به رشته تحریر درآورد و صدها شاگرد و اندیشمند برجسته در حوزه ادبیات و تاریخ تربیت کرد.

■ سبکی نو برای تاریخ نگاری

علامه شهیدی از نخستین سال های فعالیت نوشتاری خود، به تاریخ نگاری اهتمام فراوانی داشت. او به عنوان تربیت شده حوزه علمیه و دانش آموخته دانشگاه، توانست پیوندی پایدار میان سبک تاریخ نگاری سنتی و مدرن به وجود آورد. نخستین کتاب وی در این زمینه، «جنایات تاریخ» بود که آن را در سال ۱۳۲۷ نوشت. استاد رسول جعفریان، پژوهشگر معاصر، درباره این کتاب و تأثیر آن بر جامعه می نویسد: «یکی از نخستین نگارش های تاریخی وی [علامه شهیدی] کتاب «جنایات تاریخ» بود که همزمان سه وجه داشت: تاریخی، انقلابی و نیز نقد برخی از کتاب ها و آثار نویسندگان ایرانی و مصری. این کتاب برای شهرت شهیدی آن اندازه اهمیت داشت که وقتی پس از آن، کتاب «فاطمه (س) دختر محمد (ص)» چاپ شد، روی آن نوشته شده بود: سید جعفر شهیدی، نویسنده جنایات تاریخ. مجلد اول جنایات تاریخ در سال ۱۳۲۷ منتشر شد و به دلیل کنایه های سیاسی توقیف گردید و ضمنا شهرت یافت. با این حال، کتاب دست به دست می گشت و تا سال ها پس از آن شهیدی به این کتاب شناخته می شد. بعد از درگذشت آقای شهیدی (۲۳ دی ماه ۱۳۸۶) وقتی مهدی محقق از شصت سال دوستی با وی سخن گفت، از بُعد تاریخی او هیچ نگفت جز این که او جنایات تاریخ را نوشته است.»

علامه در این گونه کتاب ها، با وجود ارائه مستندات تاریخی، که اغلب آن ها برگرفته از متون اصیل اسلامی و روایات معصومین (ع) بود، هرگز اسیر نثر پرتکلف و حاشیه های ناشی از شیوه سنتی نگارش متون تاریخی نشد و کوشید با قلمی روان و ساده، مفاهیم و مستندات تاریخی را در اختیار علاقه مندان قرار دهد. کتاب «تاریخ تحلیلی اسلام» که امروزه به عنوان مرجعی برای پژوهش و تدریس در دانشگاه ها، از جایگاه ممتازی برخوردار است، با چنین رویکرد دو سبکی نوشته شده است.

■ تحلیل به جای نقل صِرف

نکته دیگری که باید در اَرزیابی آثار تاریخی علامه شهیدی به آن توجه داشت، این است که او در تدوین آثارش تنها ناقل محض نبود. به دیگر سخن، علامه تنها تاریخ و رخدادهای پیشینیان را بازگو نمی کرد، بلکه در پی ارائه تحلیلی منطقی و منطبق با واقعیت بود. دغدغه او، درک صحیح رخدادهایی بود که در گذر زمان مبتلا به حواشی و تعلیقات نادرست شده بودند. علامه در مقدمه کتاب ارزشمند «پس از پنجاه سال؛ پژوهشی تاریخی پیرامون قیام امام حسین (ع)» می نویسد: «مقصود من از نوشتن این یادداشت ها، مقتل نویسی، تبلیغ مذهبی و حتی نوشتن تاریخ نیست. من کوشیده ام تا خود بدانم آن چه رخ داد، چرا رخ داد؟» این رویکرد در سایر آثار تاریخی او نیز وجود دارد. به عنوان نمونه، علامه در کتاب «زندگانی علی بن الحسین (ع)» به نقد داستان های غیر مستند می پردازد و با وجود رواج برخی حکایت ها در میان مردم، با شجاعت و صراحت، دلایل منطقی و علمیِ غیرواقعی بودن آن ها را ارائه می کند. او در روایت کردن تاَریخ حیات معصومین (ع)، به برجسته کردن بخش هایی از آن می پردازد که کمتر مورد مداقّه و توجه عموم قرار گرفته است. توجه علامه به خطبه مشهور حضرت فاطمه زهرا (س) در مسجد النبی (ص) و ترجمه زیبا و مسجع آن، در کتاب «زندگانی حضرت فاطمه زهرا (س)»، در همین راستا انجام گرفته است. علامه درباره این کتاب می نویسد: «تحلیل شخصیت زهرا (س)، ما را از اثر شگفت انگیز تعلیمات اسلام در عصرِ اولِ این دین مطلع می سازد و می فهمیم، به عکس آنچهَ مغرضین می گویند اسلام دینی نیست که فکر و منطق زن را مقید کرده باشد، اسلام حُکمی مبنی بر اسارت و بندگی زنان صادر نکرده است و بلکه می توان گفت اسلام تنها دینی است که حقوق اجتماعی زنان را محترم شمرده و به آنان آزادی فکر و منطق داده است.» به عبارت دیگر، علامه در آثار تاریخی خود، اعم از تألیف و ترجمه، در پی ارائه تصویری ناب و در عین حال دست یافتنی از شخصیت و سیره بزرگان دینی است. انتخاب و ترجمه کتاب «قهرمان کربلا» اثر مشهور «عایشه بنت الشاطی»، کتابی که درباره شخصیت و سیره حضرت زینب (س) نوشته شده است نیز گام دیگری برای رسیدن به چنین مطلوبی بود. علامه در مقدمه این ترجمه می نویسد: «اگر از دریچه معتقدات شیعی بنگریم، شاید این قالب از تمام جهات برازنده زینب (س) نیست، همچنان که از نظر تاریخی نیز مطالب، خالی از نقاط ضعف نمی باشد» با این حال تصدیق می کند که بنت الشاطی، «رنجی فراوان برده و تتبعی نیکو کرده و مطالبی گران بها فراهم آورده است.»

■ دفاع از قهرمانان اسلام

دفاع از شخصیت های تاریخی اسلام نیز از وجوه بارز آثار علامه شهیدی است. نمونه بارز این رویکرد را می توان در ترجمه و حاشیه کتاب «آواره بیابان ربذه» ملاحظه کرد. علامه در مقدمه این کتاب می نویسد: «در این بازار داغ، برای جلب رضایت مشتری چه کالایی از «ابوذر» بهتر می توان پیدا کرد؟ به فاصله دو سال چند کتاب در کتابفروشی های بغداد، قاهره، دمشق و بیروت عرضه شد. سوسیالیسم اسلام، ابوذر سوسیالیست، اشتراکی زاهد، ابوذر انقلابی... کم مانده بود که کتابی هم به نام ابوذر، مؤسس مکتب کمونیسم زینت بخش مطبوعات شود» همین مسئله او را واداشت تا کتاب «آواره بیابان ربذه» را ترجمه و منتشر کند و با این اقدام، از شخصیت حقیقی این صحابی جلیل القدر پاسداری کند.

آواره بیابان ربذه
ابوذر غفاری نخستین انقلابی اسلام
ترجمه و حاشیه: دکتر سید جعفر شهیدی
چاپ دوم

زندگانی فاطمه زهرا (س)

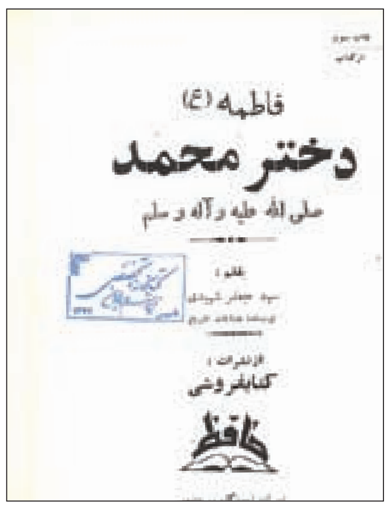

فاطمه (ع)
دختر محمد
صلی الله علیه و آله و سلم
کتابفروشی
حافظ

علی بن الحسین

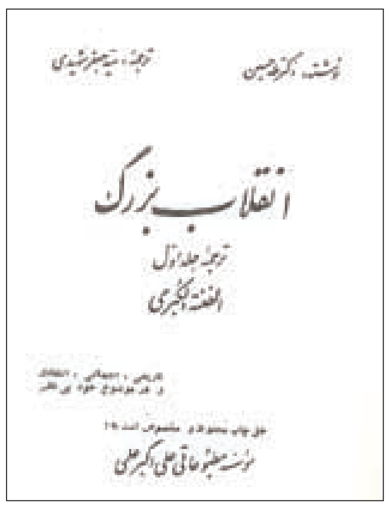

نوشته: گئورگ ...
ترجمه: سید جعفر شهیدی
انقلاب بزرگ
ترجمه جلد اول
الفتنة الکبری

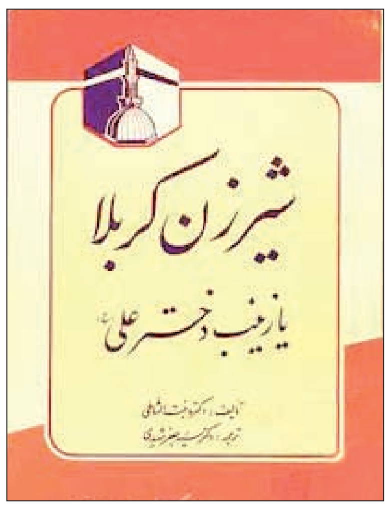

شیرزن کربلا
یا زینب دختر علی

آگهی مناقصه شماره (۴۸۱۱۸۵)
(ارزیابی کیفی)

۱- مناقصه‌گذار: شرکت گاز استان خراسان رضوی
۲- موضوع مناقصه: توسعه شبکه و نصب انشعابات ناحیه گازرسانی فریمان (اجرای حدود ۱۱۵۰ متر شبکه و ساخت و نصب ۷۰ مورد انشعاب فولادی و اجرای ۵۲۵۰ متر شبکه و ساخت و نصب ۲۵۰ مورد انشعاب پلی‌اتیلن)
۳- مبلغ حدودی پروژه: ۲٫۸۹۵٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال می‌باشد.
۴- شرایط متقاضیان:
الف- داشتن رتبه در رشته تاسیسات و تجهیزات
ب- داشتن ظرفیت خالی ارجاع کار
۵- مدارک مورد نیاز جهت دریافت کاربرگهای استعلام ارزیابی
الف- تقاضای کتبی دریافت کاربرگهای استعلام ارزیابی با ذکر موضوع مناقصه
ب- ارائه گواهینامه صلاحیت رتبه‌بندی از معاونت راهبردی ریاست جمهوری
۶- مهلت اعلام آمادگی و دریافت کاربرگهای استعلام ارزیابی از تاریخ ۹۳/۱۰/۲۳ لغایت ۹۳/۱۱/۴
۷- مهلت تکمیل و تحویل کاربرگها و اسناد استعلام ارزیابی تا آخر وقت اداری مورخ ۹۳/۱۱/۱۸
۸- محل دریافت و تحویل کاربرگها و اسناد استعلام ارزیابی، امور قراردادها واقع در مشهد- تقاطع بلوار خیام و بلوار ارشاد- طبقه دوم- اتاق ۲۰۸ می‌باشد.
۹- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: مطابق مصوبه شماره ۲۹۵۶/ت ۲۸۴۹۳ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۱ هیئت محترم وزیران و اصلاحیه‌های بعدی آن می‌باشد.

شایان ذکر است دسترسی به متن این آگهی، فرم مشخصات پیمانکاران و فرم ارزیابی پیمانکاران (ارزیابی کیفی)، در سایت www.nigc-khrz.ir امکان‌پذیر بوده و در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با تلفن ۳۷۰۷۲۲۰۵ تماس بگیرید.

روابط عمومی شرکت گاز استان خراسان رضوی

آ/۹۳۵۱۱۷۶۴

آگهی دعوت مجمع عمومی فوق العاده نوبت سوم شرکت تعاونی مانانیروی توس تلاش « ثبت ۴۱۲۰۸ »

بدینوسیله به اطلاع اعضاء محترم شرکت تعاونی می رساند مجمع عمومی فوق العاده نوبت سوم روز دوشنبه ۱۳۹۳/۱۱/۶ ساعت ۱۴ در محل سالن اجتماعات شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد واقع در بلوار خیام با دستورکار ذیل برگزار می شود لذا از اعضاء محترم دعوت می گردد درجلسه یاد شده شرکت فرمایند. اعضاء متقاضی اعطاء نمایندگی (هرعضو حداکثر ۳ رای با وکالت و غیر عضو حداکثر یک رأی با وکالت) می توانند به همراه وکیل خود در ساعت اداری روز شنبه مورخ ۹۳/۱۱/۴ به محل دفتر شرکت مراجعه تا ورقه ورود به مجمع برای فرد نماینده صادر گردد.

دستورکار جلسه :
۱- تغییر آدرس قانونی (تغییر ماده ۶ اساسنامه)
۲- طرح و تصویب اساسنامه جدید

هیئت مدیره

م/۹۳۵۱۷۲۱۲

یک تبلیغ موثر
از پیامهای گستاخانه و خودخواهانه به شدت دوری می کند

همکار ارجمند
جناب آقای دکتر رضا پیش قدم
ارتقاء شایسته جنابعالی را به مقام شامخ استادی دانشگاه فردوسی مشهد صمیمانه تبریک عرض می نمایم.
دکتر محمد رضا فارسیان
ف/۹۳۵۱۷۴۶۴

عمه عزیزمان
خانم دکتر سپیده ثقفی
پیروزی شما را در **آزمون تخصصی طب اورژانس دانشگاه تهران** تبریک می گوییم.
مهندس محمدمهدی ثقفی
مهندس زهرا براتی
م/۹۳۵۱۸۳۶۱

استاد فرهیخته و بزرگوار
جناب آقای دکتر احصایی
ارتقاء علمی جنابعالی به مقام شامخ
استادی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
را تبریک و تهنیت عرض می نماییم.
آرکا تجهیز- سهرابی
آ/۹۳۵۱۸۴۹۸

خواهر عزیزمان
خانم دکتر سپیده ثقفی
موفقیت شما را در **آزمون تخصصی طب اورژانس دانشگاه تهران** تبریک می گوییم.
سعید ثقفی، دکتر سعیده ثقفی
دکتر فروغی «دانشگاه وین»
م/۹۳۵۱۸۳۵۹

نور چشم عزیزمان
خانم دکتر سپیده ثقفی
موفقیت شما را در **آزمون تخصصی طب اورژانس دانشگاه تهران**
تبریک می گوییم.
پدر و مادرت
م/۹۳۵۱۸۳۵۸

پدر عزیز و بزرگوار
جناب آقای دکتر محمدرضا احصایی
ارتقاء مرتبه علمی شما
را به مقام شامخ
استادی جراحی مغز و اعصاب دانشگاه علوم پزشکی مشهد،
به جنابعالی و جامعه علمی کشور صمیمانه تبریک گفته و آرزوی توفیق روزافزون جنابعالی را از خداوند خواهانیم.
مهندس احسان احصایی و بانو
ر/۹۳۵۱۴۳۸۷

همکار محترم جناب آقای دکتر علی قاسمی
ارتقاء شایسته جنابعالی را به مقام شامخ دانشیاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد صمیمانه تبریک عرض می نماییم.
دکتر اسماعیلی، دکتر ناصری، دکتر قانع، دکتر خادمی، دکتر آذرفر
دکتر سیدی، دکتر عطایی، دکتر باقری، دکتر کوزه گران
ف/۹۳۵۱۴۳۷۹

جناب آقای مهندس کیانوش کیامرز
ضمن تبریک انتصاب جنابعالی به سمت
مدیر عامل شرکت قطارشهری مشهد
که نشان از لیاقت و شایستگی شماست، رجاء واثق داریم مدیریت اثربخش و توانمند توأم با تجارب برجسته و گرانقدر جنابعالی موجبات ارتقاء آن مجموعه را فراهم خواهد نمود، از درگاه حضرت سبحان خواهانیم که خدمتگزاران این عرصه برکت خیز را از دولت اکرام خویش بی نصیب نگذارد.
شرکت مهندسی عمران و تولیدی نیرو
ف/۹۳۵۱۷۳۲۸

هیئت مدیره محترم شرکت ساختمانی تیراژ
با درود و سلام بر روح پرفتوح بنیان گذار شرکت ساختمانی تیراژ بزرگ خاندان
شادروان حاج محمد اختراعی صناعی
پنجاهمین سال تاسیس شرکت تیراژ را به سروران گرامی برادران محترم اختراعی صناعی به ویژه استاد ارجمند
جناب آقای مهندس مهدی اختراعی صناعی
تبریک عرض می نمایم.
توفیقات بیشتر را از خداوند آرزومندم. برای اینجانب باعث افتخار است که از بدو تاسیس شرکت از همکاران شما بوده ام.
با احترام- مشهد مقدس رضا ایلخانی
آ/۹۳۵۱۶۶۹۹

جناب آقای دکتر بصیری پور
ریاست محترم شورای عالی استانهای کشور
انتخاب شایسته حضرتعالی را که نوید بخش تمرکز زدایی در نظام شورایی کشور است، تبریک عرض می نماییم. امید است با تلاش شما و همکاران، شاهد توسعه متوازن روستاها و شهرهای ایران عزیزمان باشیم.
شورای شهرستان بینالود (طرقبه شاندیز)
ف/۹۳۵۱۷۴۷۷